

fang iværksættes sådanne undersøgelser, som nævnene efter loven kan tage initiativ til. Hovedparten af klagesagerne slutes som værende tilstrækkeligt oplyst. Det betyder i praksis, at det overlades til politimesteren at træffe sin afgørelse på basis af en klage og en notits herom.

Undersøgelser ved retten eller af statsadvokaten er både tidkrævende og omstændelige, og det er derfor i retsplejelovens § 1019 b bestemt, at nævnene kan *afvise* at iværksætte en undersøgelse i visse tilfælde. De praktisk vigtigste er,

1. hvis klagen findes åbenbart grundløs,
2. hvis klagen angår forhold af uvæsentlig betydning,
3. hvis sagen anses for tilstrækkeligt oplyst.

Det er ikke muligt ud fra de statistiske oplysninger i politiets årsberetninger at se, i hvor mange sager lokalnævnene afviser at iværksætte en undersøgelse, fordi klagen findes åbenbart grundløs eller af uvæsentlig betydning, idet alle afvisninger rubriceres under overskriften »tilstrækkeligt oplyst«.

Imidlertid kan jeg på baggrund af halvandet års deltagelse i lokalnævnet for Københavns politikreds oplyse, at det er uhyre sjældent, klager karakteriseres som åbenbart grundløse. Det er heller ikke ofte, det *udtales*, at en klage er af uvæsentlig betydning, og det er mit indtryk fra samtaler med kolleger, at det samme gør sig gældende i de øvrige lokalnævn.

Hovedspørgsmålet i forbindelse med debatten om lokalnævnenes behandling af klagesager må derfor være: *hvornår er en klagesag tilstrækkeligt oplyst?*

Som bekendt forelægges en indkommet klage for den eller de indklagede polititjenestemænd, som herefter normalt gør brug af deres ret til at afgive en skriftlig udtalelse om klagerens fremstilling. I en del sager kan man herefter konstatere, at der enten slet ikke eller kun i beskedent omfang er uenighed mellem klager og indklagede om, hvad der rent faktisk er passeret. Sådanne sager slutes med rette som tilstrækkeligt oplyste, hvorefter det er op til politimesteren at vurdere, om polititjenestemanden har handlet korrekt, eller om han eventuelt har grebet sagen an på en uhensigtsmæssig eller forkert måde.

I andre sager står *påstand mod påstand*, og medmindre der er tale om klager af uvæsent-

lig betydning, er retsplejelovens regel herefter den, at en undersøgelse skal iværksættes.²⁾

Men i mange tilfælde sker det ikke, hvilket bekræftes af politimester Mogens Graus artikel i Juristen 1980, side 349 ff.

Følgende eksempel kan formentlig illustrere, hvad jeg mener med, at påstand står mod påstand: en (i øvrigt lovligt) anholdt person klager over, at politiet behandlede ham så hårdhændet, at hans arm brækkede, og at politiet gennem længere tid ignorerede hans smerteskrig. En lægeerklæring godtgør senere, at armen rent faktisk er brækket, og at bruddet kan være opstået ved en kraftig vridning. Den indklagede polititjenestemand afviser, at hans adfærd kan have forårsaget den brækkede arm. Han erindrer ikke, at den anholdte klagede sig, og anfører i øvrigt, at armen må være brækket, da klageren forsøgte at undløbe, snublede over kantstenen og faldt uheldigt med armen ind under sig. En eller måske flere kolleger bekræfter polititjenestemandens fremstilling, og det viser sig i øvrigt, at den anholdte var stærkt beruset.

Hvis man i sager, hvor påstand står mod påstand, går ind for, at en undersøgelse skal iværksættes, mødes man ofte med den indsigelse, at en undersøgelse – f.eks. i retten – *ikke vil kunne belyse sagen yderligere*, idet klageren og de indklagede blot vil gentage deres allerede afgivne forklaringer – og så er man lige vidt. Navnlig fra politiets side fremføres dette synspunkt med stor styrke, og da påstanden ikke er uden en vis sandsynlighedsværdi, gør det stærkt indtryk på de folkevalgte medlemmer af nævnet og bakkedes hyppigt op af disse. Gør man heroverfor gældende, at sagen *ikke* er oplyst, er svaret, at sagen i overensstemmelse med den *praksis*, der gennem årene er udviklet i lokalnævnet, må betragtes som *tilstrækkeligt* oplyst. Der er næppe tvivl om, at årsagen til, at der iværksættes så få undersøgelser, er denne praksis, som støttes på en fortolkning af ordene »tilstrækkeligt oplyst«.

Efter min vurdering er en sådan praksis ikke i overensstemmelse med retsplejelovens regler eller dens forarbejder. Det er ikke og kan ikke være lokalnævnets opgave at skønne over, om en undersøgelse kan tænkes at kaste nyt lys over sagens faktiske hændelsesforløb. Det er utvivlsomt rigtigt, at undersøgelser i mange tilfælde *ikke vil* medvirke til at belyse sagerne yderligere, men på forhånd